

Op het einde van de afgelopen zomer kwam een honderdtal nieuwsgierigen luisteren naar een voordracht over AI of artificiële intelligentie door Prof. Dr. Ir. Michel Verhaegen in Maldegem. Waar mensen van een bepaalde leeftijd zich hoofdschuddend afvragen waar het naartoe gaat met al die nieuwigheden, zijn er ook mensen die een beetje angstvallig naar dit soort ontwikkelingen kijken. Terwijl jongeren het al heel normaal vinden hun huiswerk te maken met zoekopdrachtjes op ChatGPT. En een andere groep zijn nieuwjaarspeech graag aan AI overlaat.

Christen én deskundige

Prof. Dr.Ir. Michel Verhaegen is een expert in het onderwerp. Deze wetenschapper werkt aan toepassingen van deze technologie in onder andere het stellen van medische diagnoses op een goedkope en relatief makkelijk ontplooibare manier. Daardoor kan het worden ingezet in landen waar het niet zo makkelijk is om een dokter of specialist te zien. Als docent en onderzoeker aan de Universiteit van Delft betreft hij ook zijn christelijk geloof op zijn werk.

Hij gelooft dat de mens door God geschapen is en een verantwoordelijkheid heeft in deze wereld.

AI EN CHRISTEN ZIJN

Die verantwoordelijkheid is door God geïnspireerd en betreft alle domeinen van ons menszijn: zorgen voor elkaar, rechtvaardig en veilig handelen.

Kortom: rekening houden met de schepping. Deze visie is de kern van zijn betoog.

Geloof is als een medicijn. Als je het niet neemt is het nutteloos.

Wat is AI?

Men spreekt over AI wanneer een computer in staat is elke **intellectuele taak**, die een mens kan vervullen, **met succes kan uitvoeren**. Dit betekent niet

LEES ONLINE

ophouden. Dit is de theorie over hoe AI functioneert.

Mens vs. machine

De mens functioneert echter fundamenteel anders. Prof. Verhaegen wijst op het gevaar van een 'meritocratische' maatschappij. Daarbij worden **mensen gereduceerd tot cijfermateriaal**: mensen evalueren (op school, op het werk, d.m.v. testen) aan de hand van cijfers, gaat uit van een computer-geïnspireerd perspectief dat in wezen niet strookt met de werkelijkheid. Onder het mom van harde, objectieve cijfers wordt de realiteit in al zijn nuances en rijkdom herleid tot het puur meetbare. Maar **de mens is niet meetbaar**. De 'waarde' (merite) van een mens hangt niet af van hoe goed of slecht hij presteert op een test of hoeveel er op zijn bankrekening staat.

Geraak ik mijn job kwijt?

Een vraag die veel toehoorders zich stellen is 'Zullen mensen overbodig worden in bepaalde taken of in bepaalde jobs?' Sinds de industriële revolutie heeft automatisatie van veel productieprocessen er al toe geleid dat arbeiders werden vervangen door machines. Dit zorgde voor ontslagen van mensen die puur handmatig werk leverden. Op dit moment zien we dat ook andere soorten werk met hulp van of zelfs door machines kan worden gedaan. Denk aan bijvoorbeeld

dat de computer het menszijn zelf kan benaderen. Menszijn bestaat immers uit veel meer dan 'taken' uitvoeren. AI is bij uitstek taakgedreven en is verder ook in staat extrapolaties te maken naar nieuwe situaties. Dit aanpassen aan nieuwe situaties is mogelijk door wat men noemt 'deep learning' of puur numerieke optimalisatie of

toevoeging van nieuwe gegevens. Deze week nog kwam in de actualiteit dat de producenten van AI momenteel proberen om grote uitgeverijen van boeken op te kopen. Waarom? Omdat AI voortdurende nood heeft aan nieuw tekstmateriaal om die '**deep learning**' of toevoegen van gegevens niet te doen

taalbewerking, financiële transacties, medische diagnose, etc. Robots in de operatiekamer werken met hoge precisie en in San Francisco kan je je laten rondrijden in zelfrijdende taxi's. Daardoor is het **realistisch dat sommige mensen ander werk zullen moeten zoeken**.

Toch brengt dit ook nadelen en problemen met zich mee waar onze samenleving nog niet helemaal klaar voor is. Wie is immers aansprakelijk indien AI verkeerde informatie heeft gegeven in een rechtszaak of wanneer de veiligheid ervan afhangt. **Wie draagt de verantwoordelijkheid** wanneer een zelfrijdende auto een ongeval veroorzaakt?

Is het de producent, degene die het uitbaat of degene die zich laat rondrijden? De rechtspraak heeft hier nog geen pasklare antwoorden op.

Ethiek is het exclusieve terrein van de mens

“Wat de mens ontwikkelt is nooit perfect,” zegt prof. Verhaegen, en hij voegt eraan toe dat hij het kan weten. De mens is echter zélf goed in staat om voorzichtig om te gaan met onzekere situaties. Als mens hebben we de **verantwoordelijkheid** gekregen **over de schepping**. Als mens heb je een geweten als **moreel kompas**. Dat is te merken aan hoe het dagelijks leven is geregeld. Onze manier van handelen wordt door morele

principes gestuurd. Zo is er de ‘gevolg-ethiek’: als ik te snel rijd, krijg ik een boete; de ‘doel-ethiek’: het doel heiligt de middelen en de ‘principe-ethiek’: **wanneer is een mens goed?**

Als mens zijn we inherent in staat om bij al ons handelen rekening te houden met de ander. Dat doet een machine niet. We zijn ook in staat in te schatten wanneer ons schuld treft tegenover de ander. Wanneer we iemand op de één of andere manier hebben benadeeld. Een machine kan geen schuld-besef hebben. Ten slotte is **elk mens ook uniek**. Ook daarin staat de mens ver boven AI. Die vergaart weliswaar alle

"Vertrouwen opwekken door ervoor te zorgen dat de leerling zich gehoord en begrepen voelt, samen conflicten doorleven, kortom een relatie opbouwen ..."

informatie. Maar die gehoorzaam ophoest zonder rekening te houden met de waarheid, de betrouwbaarheid, de gevolgen of de ethiek. En zonder rekening te houden met wie de bron of de opdrachtgever is of hoe het zal worden gebruikt.

Een futureproof job

De taken van de leerkracht zullen nooit kunnen worden overgenomen door AI. Tenminste, wanneer die verder gaan dan het aanleren van taakgeoriënteerde vaardigheden. De belangrijkste taak van het onderwijs is de **karaktervorming** van de mens door relaties: dit kan enkel door een wisselwerking en een verbinding tussen mensen. De leerkracht moet dus de wil en de vrijheid hebben om aan karaktervorming te doen. Dit gebeurt door bewust voor te leven wat moreel leven betekent. Vertrouwen opwekken door ervoor te zorgen dat de leerling zich gehoord en begrepen

voelt, samen conflicten doorleven, kortom **een relatie opbouwen**. Dit gebeurt allemaal door niet-meetbare dingen te doen.

Moeten we bang zijn voor AI? Tegen AI zijn klinkt als tegen de industriële revolutie zijn. Het is er en het is zinloos te wensen dat het niet bestond. AI daagt ons elk persoonlijk uit om opnieuw naar onze verantwoordelijkheid als mens te kijken. **Wij zijn door God, naar zijn beeld geschapen en door Hem geliefd.** Vanuit die status hebben we elk de taak om na te denken hoe we met AI omgaan op een morele manier. **Onderzoek dus of AI jou kan helpen om goed te doen voor mensen om je heen.**

Marieke Rommel